

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.

Előfizetési árak:

egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számítanak. Nyilttér sora
60 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Tanárok mozgalmá.

A székelyudvarhelyi főreálisk. tanárok akciója.
Székelyudvarhely, okt. 21.

A kulturának szelid harcossai, mint már évek óta, megint megmozdultak, de ezuttal nem szelidségük, hanem harcra készségük jellemző. Igazságuk trombitaszóként harsog és hisszük, hogy most végre fölbreszti a közvélemény érdeklődését és rokonszenvét is. Mert megérdemli.

Egy nemzet kulturájának nincs fontosabb szerve a tanárságnál. Ha a kulturát nem elvont fogalomnak, hanem élő, fejlődő organizmusnak tekintjük, valljuk be, hogy ennek az organizmusnak a tanárság a feje, keze, lába. Ebben nincs túlzás, mert természetszerűleg van így. Egyéb foglalkozási ágak jóformán kizárólag praktikusak, az élettel, az életnek ügyes-bajos dolgaival törődők. A tanárok sok tekintetben idealisztikus világban élnek, tudománnyal, irodalommal, neveléssel foglalkoznak, nem az életnek esetleges jelenségeivel, hanem állandó értékeivel, melyek együtt a kulturát teszik. Különösen így van ez nálunk Magyarországon: Amely pillanatban a tanárság kimondja és megteszi, hogy *csak* él, abban a pillanatban megszakad a magyar kultúra folytonossága.

Azt lehetne mondani, hogy a tanárok annyira fontos munkásai a magyar életnek, hogy nem kérhetnek olyat, amit meg ne kellene adni. És mégis, már évek óta hiába kér, könyörög, alázkodik a tanárság sérelmeinek megszüntetéséért, fizetésének rendezéséért, mert évek óta

nem kap mást, mint szép ígéretek. „A tanárságot legjobban ékesíti önzetlensége és ideálizmusa... a tanárok a jelen kulturának hordozói és a jövő kulturának megvetői... a tanárokon nyugszik a jövő reménye... a tanárok formálják a jövő Magyarországot...” szokták felelni kéréseikre szívesen és a tanárok mindig meghatározottak a miniszteri szobákból. De az élet szigorú és csontos keze miúnkább rájuk nehezedett. A drágaság emelkedett, az önzetlenség és ideálizmus fogyott. Ismét csak sürgették a fizetésrendezést és úgy látszott, ez egyszer nem hiába. Legutóbb már Európa szegényének mondták azt a szomorú valóságot, hogy a tanárság sem kapja meg munkájának megillető jutalmát és most már remélni lehetett, hogy ennek a szegénynek vége szakad. Nem úgy történt. Csak a szőlőstár gazdagodott egy új, sulyosabb, igaz szőlőssal. Az 1911. költségvetés sem rendezte a tanárok fizetését.

Ez a hír igen nagy keserűséget keltett mindenfelé. A nélkül, hogy előre megbeszélték volna, az ország különböző vidékein levő középiskolák hasonló hangú és tartalmú felhívásokat intéztek egymáshoz, melyekben csatlakozásra, erélyes fellépésre biztatnak. A székelyudvarhelyi állami főreáliskola is küldött szét ilyen fölhívást, mely összefoglalja a tanárok sérelmeit és kívánásait és ajánlja, hogy a tanárok nagy monstre-küldöttséget alakítva keressék fel az illetékes minisztereket, a parlamenti pártok elnökeit és mondják el ott mondaudókat. Így:

1. a középiskolai ügyeket a minisztériumban

szakemberek irányítsák. Szak-állás betöltéséhez szakember kell. A tanárság életét, viszonyait, a középiskolai élet minden ügyét-baját csak szakember (tanár) ismerheti;

2. a tanárok fizetése a megígért (megharmadolás) módozattal rendeztessék. Kompromittálja a kultur Magyarországot, hogy azt a testületet, mely a legfontosabb kulturunkát végzi s mely künn a társadalomban is ingyen a legbuzgóbb s talán egyedüli támogatója a kulturális törekvéseknek, ezt a testületet nem akarja beengedni azou megélhetési föltételek közé, melyek más, érettségit tett és nem egyetemet járt hivatalnokok előtt is nyitva állnak. (Ami itt a társadalmi munkáról mondván van, nem kell bizonyítani Székelyudvarhelyen, melynek számos nevelő és szórakoztató intézményét majdnem kizárólag a tanárok látják el szellemiakkal);

3. a 35 évi szolgálati idő és a heti 20 órászám ellen a leghatározottabban tiltakozni kell. Csak a dologhoz nem értő közegek akarhatják ezzel elvonni a kultur munkától azt az egyetlen testületet, mely Magyarországon a kulturát hivatásszerűen terjeszti. Vajjon azok, kik a 30 évi szolgálati időt és a 18 órászámot behozták, oktalanul tették? Vagy azóta sokkal kevesebb a tanulók száma és kevésbé idegőrlő a tanítás? Vagy annyira kell féltetni Magyarországot a haladástól, hogy a tanárságot így akarják elriasztani az önképzéstől és tudományos munkától? Míg az egész világon minden osztály az anyagi és szellemi föltételek javítását éri el, nálunk új terhekkel akarják lehetetlenné tenni azt a

Utközben.

II. A repülő utitáska.

Hogy az aviatika jelen korszakában nemcsak a monoplánok, biplánok és multiplánok röpködnek, hanem a jámbor utitáskák is, ezt a következő tanulságos történet fogja napnál fényesebben beigazolni.

*

Azon kezdem, hogy osztályozom az utasokat. Szerény véleményem szerint a vasuton utazó embereket három kategóriába lehet sorozni. Az első csoportba tartoznak az ugynevezett *szerény* utasok. Ezek kofferükkel a kezükben előbb sétálják az összes kocsikat a csak akkor lépnek be valamelyik kupéba, ha végleg meggyőződtek arról, hogy abban még három személyre való hely üres, tehát ők nincsenek senkinek terhére. Udvariasan köszönnek, elhelyezik bőröndjüket a aztán nagy szerényen behúzódnak az egyik sarokba. Mintha csak bocsánatot kérnének azért, hogy a saját pénzükhöz utazni mennek.

A második kategóriába sorozhatom a *kolerikus* utasokat. Ezek nem sokat teketóriáznak, hanem beülnek a legelső szakaszba. Nem köszönnek és a kofferüket — hely hiányában — ráteszik a többi akatulyák tetejére, vagy az ülésre. Ha a kalauz jön, ráfordmednek, hogy az államtól, így — meg amugy, disznóság ez az eljárás. Még helyet sem kap az ember a drága pénzéért. Aztán rágyujtanak egy szivarra és tekintet nélkül a többi utasra, telefüstölnek a kupét.

A harmadik csoport tagjai az u. n. *élelmes*, hogy ne mondjam *asemérmellen* utasok. Ide tartozik — útszót a kivételeknek — a *vigéczek* egy része. A jó laca tudja, hogy, hogy nem, de annyi tény,

hogy ezek már a vonat összeállítása előtt be vannak valamelyik fülkében. Tolatnak velük fél órán keresztül, de az mind nem baj, fő az, hogy kényelmes helyet biztosítsanak maguknak. A polczra négyöt hatalmas bőr-szörnyeteget raknak, maguk pedig fesztelenül végignyujtoznak az egyik ülésen, betakarják magukat egy tigris, vagy jaguár színű plaid-del és alvást színlelnek.

A manőver sok esetben sikerül. Mert mikor a felszálló utas — különösen a szerény — benéz a kupéba és meglátja az öt koffert és meglátja az alvó individuumot, hamarosan tovább lép. Ugy gondolkozik, hogy itt legalább is még négy ember foglalt már helyet, ez a szegény pedig valószínűleg egész éjjel utazott, miétt háborgassa az álmát...

A cselekedés azonban néha balul üt ki és most következik az én tanulságos történetem.

Szolnok és Hatvan között nagy a forgalom, sok az utas. Végigmásztam egy sereg ember lábán, de ülő helyet nem találtam. Azaz, hogy mégis. Rábukkantam egy ilyen öt utitáskák urra.

Öt utitáska, az nem hat utitáska — filozofáltam magamban és bemelegkedtem a kupéba.

Szerényen köszöntem, még szerényebben elhelyeztem a kiegészítéskamat és a legszerényebben leültem az ülés sarkára.

Az imitált párduczbor-takarós ur meg se mukkant. A felszálló utasok be-benéztek a szakaszba, de meglátva a már többszörösen említett koffereket és az alvó urat, sietve tovább mentek.

Azonban a vonat elindulása előtt egy poczakos bácsi állott meg az ajtó előtt. Mérgesen benézett és nagyokat szuszogott.

— Van itt még hely? — kérdezte kurtán.

— Nem tudom — feleltem kurtábban.

— Jó — szolt ő erre még kurtábban.

Se szó, se beszéd, bejött a kupéba, egy ideig müértőleg végigmustrálta a koffereket és aztán nagy libegve egy utitáskának keresztelt vászonba göngyölitett yorkshiri bőrtömlőt dobott rá az én kis táskámra.

— Kérem — kérem — mondtam kisé méltalankodva — az a koffér, amelyet megnyomorítani kegyeskedett, az én jogos tulajdonom

A testes bácsi kivörösödött.

— Tehetek én róla, — forrdt rám dühösen — hogy az urak annyi poggyással utaznak? Én ülőhelyet váltottam, tehát ülni akarok; a kofféremet pedig odateszem, ahová elfér.

— De hiszen csak épen az a kicsi az enyém, a többi öt valószínűleg az alvó uré.

A poczakos utitárs erre megfordult és az alvást színlelő alakot vette szemügyre.

Ahá! — kiáltotta — Persze, a vigécz uraknak szabad tiz kofférral is utazniok. Nekik minden szabad. Mert megveszteszgetik a kalauzt és azt hiszik, hogy ezt nem tudja senki. De én tudom és azonnal rendet is fogok teremteni. Szentelenség már az, amit ezek a firmák megengednek maguknak...

Ezzel levetette a kabátját.

A czirkuszi akrobaták produkciója s fi ahhoz a munkához képest, amit ez az ember az öt utitáskával elvégzett. Ugy dobogálta őket ide-oda, mint a lapdát s nem telt bele egy perc, már négyet odaszorított az egyik polczra, miközben az enyémet is megszabadította kényelmetlen helyzetéből.

Na, — szolt egyet fujva — most már rendben vagyunk.

Rávetette magát az ülésre, felbuzta a lábát és a sáros cipőjét barátságosan odaszorította a nadrághoz.

testületet, mely a szellemi világosságot hivatás-szerűen terjeszti;

4. rendezni kell a helyettes-tanárok ügyét. Számokkal bizonyítható, hogy a helyettes-tanár fizetéséből nem élhet meg, lakása, vasuti kedvezménye nincs. Nem lévén főlelkűt hivatalnok, csak uzsorakölcsönhöz juthat és állásából bármikor elbocsátható. Ezért esküdjön föl ezentúl a helyettes-tanár, legyen lakbérére, vasuti kedvezménye. Megszabott idő elteltével lépjen elő automatikusan rendes tanárrá.

Ime ezek foglaltatnak a főreáliskola felhívásában, hasonlóan a többi intézetekéhez. Ezekhez még az indítványok sorakoznak az eljárás módjára és sikertelenség esetére.

A mellőzésnek, a meg nem becsülésnek lázas keserősége ömlik el a tanárok fölívására. Főltte kívánatos, hogy kéréseik mielőbb teljesüljenek és a keserűség mihamar eloszolják. A középiskola nyolcz esztendeje minden ember lelkén végleges nyomot, hagy és nyugodt, harmonikus, boldog embereket csak azok tudnak nevelni, a kik maguk is nyugodtak, harmonikusak, boldogok. Ki nézhet bátran Magyarországra jövőjébe, ha a következő nemzedéket elborult szemű, öklöbe szorult kezű emberek tanítják?

Valóban, ha a kultúra jámbor harcosai kénytelenek letenni a jámborságról, ezt megszenvedni nemcsak a kultúra, hanem az egész jelen és jövő magyar élet.

BELFÖLD.

Székeljudvarhely, okt. 22.

Hieronymi iparpolitikája.

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter e héten a vidéki kereskedelmi és iparkamarák tisztelő küldöttségét fogadta. Beszédét, melyet ez alkalommal mondott, a küldöttek nagy érdeklődéssel hallgatták és lelkes tetszéssel fogadták. Bár nem volt ebben a beszédben semmi, a mi az ugynevezett nagy politikával összefügg, mégis úgy gondoljuk, hogy a miniszter nyilatkozatainak széles ez országban nagy

Az alvó ur mindedig a füle bubját sem mozdította, most azonban pislantani kezdett. Ugy látszik, hogy nem tetszett neki a dolog. Forgolódott jobbra-balra s végre felállt. Megnézte az összenyomorodott kofferait, kissé megigazította őket, megcsóválta a fejét, de aztán ismét lefeküdt.

Én csendes meghunyászkodással néztem az ügyeket és nem szóltam egy szót sem.

Azonban figyelmesen néztem a megbolygatott utitáskákat. Az egyik — a kővér uré — veszedelmesen kezdett himbálózni. Olyanformán mozgott, mintha nem éreznél jól magát ott a magasban és le akarna repülni.

A világot sem szóltam volna semmit. Lássuk, mi fog történni?

A vonat nagyokat döccent, mert a pályát az árviz megrongálta. Hol meglasztotta a menetét, hol meg neki rugaszkodott. A koffer már örülni látszott igyekezete sikerén és két fülét mindegyre jobban a gazdája felé hajtogatta.

Még egy nagy zökkenés és a katasztrófa megtörtént. A koffernek sikerült a repülés.

Egy tompa zuhanás hallatszott, egy fájdalmas nyögés és egy dühös káromkodás. Azután mind a hárman felugráltunk, azután az én hasas alakom odaugrott a vigécz elé és azután szó nélkül úgy vágta pofon, hogy megszédült.

Én majdnem kővé meredtem, a szegény utazó pedig úgy látszik, sóbálvánnyá igyekezett válni, mert alig tudott szóhoz jutni.

— Mi... mi ez? nyögte végre.

A vastag ur éktelen dühbe gurult.

— Még azt kérde, hogy mi ez? — ordította — hát egy pofon. É; ha nem hallgat, még kaphat néhányat. Azt az árgyélusát a szemtelen fráterének! Majdnem agyon ütött a kofferével és még azt kérde, mi ez? No, de ilyen impertinenciát!

— De kérem szépen — nyöszörgötte a szerencsétlen — hisz' nem is az én bőrdudóm esett le, hanem az öné.

jelentőséget fognak tulajdonítani. Éppen mert annyira gyakorlatias volt ez a beszéd és éppen azért, mert annyira hiányzott belőle minden a gyakorlati kérdésekkel össze nem függő politikai elem, az érdeklődők fel fogják ismerni benne a kormány iparpolitikájának új, az eddigittől sok tekintetben eltérő irányelveit és egyben azt az elszántságot, hogy ez az irány a politika minden mesterfogásai ellenére is, céltudatosan érvényesülni fog.

A miniszter beszédében rátért arra a kérdésre, mely ez idő szerint a kamarai küldötteket, az egész ország iparosközönségét a legjobban foglalkoztatja: az állami iparfejlesztés kérdése. A miniszter ezáltal azokat a szempontokat, melyek őt ebben a kérdésben irányítják, olyan gyakorlatiasan magyarázta meg, hogy tisztában lehetünk a mai magyar iparpolitika egész rendszerével, mely, a nélkül, hogy a meglévő alapokat felforgatni akarná, sok tekintetben elüt a régítől. A miniszter mindenekelőtt megczáfolta azt az ismeretlen forrásból terjesztett értelmetlen bírszót, hogy a kisipar támogatását elejtené. A kisipar jelentőségét és közgazdasági szerepét senki sem becsüli nagyobbra, mint a kereskedelemügyi miniszter, a ki teljesen tisztában van vele, hogy a gyár-ípar mindenütt a világon az egészséges és életképes mesterségekből fejlődött és nem képzelt el olyan rohamos és átalakító fejlődés a technikának, mely az ember kézi ügyességét az ipar terén valaha pótolni tudná. De egyben azt is kijelentette, hogy az állami iparfejlesztés nem jótékonyági intézet és nem arra való, hogy szegény, bár érdemes embereket ideig-óráig felszolgáltasson. Az állam azért ad pénzt, gépeket, szerszámokat, hogy ennek a segélyével ipart teremtsen, hogy az ipari termelést fokozza és a munkálatokat szaporítsa. Az állami iparfejlesztés tehát nem humanizmus, nem is alkalmi protekció vagy politikai szolgálatok jutalmazása, hanem — üzlet. Az állam, a mikor egy egészséges ipartelep keletkezését előmozdítja, vagy egy régi és fejlődésképes üzem existenciáját megerősíti, hasznos és jól gyűmölcsöző befektetést csinál, mert a termelt értékek, a munkások keresete a közvagyon és az állam jövedelmét szaporítja.

Ezért fordult a miniszter a kamarához, jelöljék meg nek, a támogatása érdemes, fejlődésképes iparágakat és ipartelepeket. Egy új ipari katasztrófa akar a miniszter ily módon teremteni, hogy meglegyen a teljes ellenőrzése Magyarország ipara felett és hogy folytonos eleven érintkezést tartasson fenn az ország ipari életével. Ez tehát valóban az ellenkezője annak, a mit a kormányról ellenfelei híresztelnek. Nem csak nem szakít az állami iparfejlesztés politikájával, hanem ezt a politikát az eddiginél sokkal intenzívebben, sokkal több gyakorlatiassággal és kérés-kíválatokkal sokkal nagyobb és tartósabb eredménnyel fogja művelni.

A kormány iparpolitikájának egyik legfőbb elve, hogy az ipartelepek támogatása nem történhetik a régiak rovására. Az állami támogatás nem lehet a tisztességtelen konkurrenzia eszköze, de egyébként is

— Az mindegy — szónokolt tovább a hasas — én volt az oka, hogy leesett. Ha nem bolygatja meg azt a rendet, amit én itt teremtettem, nem történik semmi baj. Különben ismételtelen figyelmeztetem, hogy ne dühösködj, mert nem állok jót magamért. Nyomorékká teszi az embert s még ő áll az erdő felől. De én megmutatom, hogy ki vagyok... stb, stb.

Dühösen ordított tovább és a szegény pofonütöttet szóhoz se engedte jutni.

A vonat megállt; állomáson voltunk. Kővéri ur kinézett az ablakon, aztán gyorsan kapta a kofferét és köszönés nélkül, folytonosan szitkozódva leszállt.

Az utazó egy ideig az arcát fogta, aztán hozám fordult.

— Hát kérem, uram, eljárás volt ez?

— Bizony nem.

— Különben a nevem Pikk Sándor.

— Nem Pekk Sándor?

— Nem. Miért?

— Azért mert én igazán pecches ember.

— Csakugyan az vagyok — szólít búsan.

Óvatosan körütekintett, kinézett a folyósóra, azután kiabálni kezdett.

— Hol van az a gyáva? Persze megszökött. Adtam volna én neki pofozkodást. Ugy kirepítettem volna innet, mint annak a rendje. Gyáva, gyáva!

A vonat mozogni kezdett s én kinéztem az ablakon. A kővér ur, a repülő kofferrel, ott ült a restauráció előtt egy asztal mellett és olyan flegmával ivott egy nagy korsó sörből, mintha semmi sem történt volna...

A megpofozott alak is észrevette, de nem szólt semmit. Mikor azonban már tovább haladtunk, kihajolt az ablakon és visszakiáltott:

— Gyáva gazember!

Ezzel a maga részéről is a repülő utitáská ügyét befejezettnek nyilvánította.

az egészséges iparfejlesztés egyik előfeltétele a meglévő konzerválása és fejlesztése. Ha új iparvállalat egy régítönkretezz, ez a köz és állam szempontjából nem nyereség, hanem súlyos veszteség, még ha nem is vennők figyelembe az etika és az igazság követeléseit. Am van még egy természetes határa az állami iparfejlesztésnek: a pénzügyi szempont. A kormány csak a rendelkezésre álló eszközök határai között adhat az iparok pénzügyi támogatást. Am a miniszter igen helyesen mutatott rá, hogy a pénzügyi támogatás nem az egyedüli eszköze az iparfejlesztésnek. Az államnak erre egyéb, talán hathatósabb eszközök is állanak rendelkezésére. Nagy informatív szolgálat felett rendelkezik. Könnyen és gyorsan értesül az olyan dolgokról, melyeket az ipar hasznosíthat. A kormány a kamarák útján oktatással, információval kíván az iparnak segítségére jönni és egyben állandó kontaktusban kíván lenni az iparral, hogy bajairól, panaszairól, kívánásairól folyton értesüljön és a lehetőséghez képest az orvoslásról gondoskodhassék.

Egyik legfontosabb feltétele az ipar fejlődésének, hogy képzett, iskolázott munkásai legyenek. A miniszter iparpolitikájának egyik legfontosabb programja: az intenzív iparoktatás. Az állami iparoktatás célja nem lehet más, mint a segédek és munkások gyakorlati kiképzése. Csak azt tanítják, a mi a munkások életvitájában válik hasznára. Partok, felekezetek, társadalmi irányok propagálására a kormány az állami iparoktatást nem engedni felhasználni és a munkások értelmi és erkölcsi világába nem akar erőszakosan beavatkozni.

Ime egy határozott céltudatos, minden részletében egységes és világos iparpolitikai program. Ebben a programban nincsenek nagybangu szövegek, megtevesztő frázisok, de nyilegyenesen, szinte mérnöki pontossággal meg vannak jelölve az utak, a melyeken Magyarország ipara eljut az egységes, erőteljes fejlődéshez. És úgy vannak megépítve, hogy az állami támogatás a társadalmi tevékenység útjait soha se keresztezheti, hanem mindig összeütközés nélkül, mindig párhuzamosan, egymást kiegészítve haladhatnak.

A miniszter beszéde végén megemlékezett a kereskedelemellenes irányzatokról. Nyilatkozata rövid volt. Ezekkel az áramlatokkal szemben — ugymond — a kereskedelem benne mindenkor lelkes védőre fog találni.

KRÓNIKÁS JEGYZETEK.

Székeljudvarhely, okt. 22.

Hadi kincs.

A bankkérdés megint előtérbe került, s ismét zugást ébreszt az osztrák közvéleményben, hogy a magyarok ha már nem is jutnak az önálló bankhoz, de legalább a készfizetések fölvetelével bizonyos kilendülést és előre menetelt akarnak elérni. Jellemző ez nagyon, s igen példásan mutatja, hogy az Ausztriával való gazdasági közösségünk fenntartása, erre a nagy gazdasági egységre való törekvés mennyire elnyomólag hat a mi külön gazdasági egyéniségünk kifejlődésével szemben.

Még jellemzőbbek azonban az érvek, amikkel a magyar törekvések ellen küzdenek. Az osztrák centralisztikus felfogás avatag fegyverzetével lépnek sikra, s érzik rajtuk a kulturálatlan dobosság szaga. A világhatalmi pozíciót úgy képzelik el ezek a felfogások, hogy az nem egyéb, mint maga az állig fegyverben álló militarizmus. Hunn őseink, vagy a kutyafejű tatárok mikor beszállgudották Európát, akkor volt még divat ez a fegyvercsörgető gondolkozás. Most már gazdasági tökéletesedéssel, a nemzetek egyéniségének s az egyéniség minden becső erejének és tehetségének kifejtésével lehet csak a világban domináló szerephez jutni.

Am az osztrák külügyminiszter úr, aki néhanapján magyar külügyminiszter is, leibszurnáljában csörgeti a fegyvert mégis. Azt írja a „Reichpost“, hogy nem lehet bemenni a készfizetések fölvetelére, mert ezzel a közös bank aranykészlete igénybe vevődik. Ez az aranykészlet pedig hadikincs, aminek érintetlensége, további felhatalmazása szükséges a „monarchia“ harcoképessége érdekében. Gyönyörű, sőt felséges ötlet. Megnyilatkozik benne a hadiállapot iránti végtelen bálványimádás. Feltűnik benne a hadiállapot, mint öncél, s uri lenéssel felejtődik el, hogy a hadiállapotnak csak éppen annyiban van igazolása, amennyiben a béke eszközül szolgálhat. Dehogy is!

— mondja a külügyminiszter úr. Beszélhet bármit a világ, a békeállapot, a kincsgyűjtő gazdasági tevékenység kell, hogy eszköze legyen a hadiállapotnak. Hadi kincs tehát minden. A nemzetek minden erőlkészése és erőfeleslege. A fiatal nemzedékek aczélos izma, a földek aczélos gabnaszeme, s föld alatti vas, meg földgáz, meg arany mind, de mind! Ha pedig azt az aranyat felhozzuk, az ipar s a for-

galom munkájával külön nemzetközi értékű és népek barátságos érintkezésének eszközévé tesszük, akkor még inkább hadikincs lesz belőle. Nekünk megmaradhat lelkünk mélyén az a sóhajlás, hogy én Uram, Istenem, mikor lesz már a béke nehéz, verejtékes, örökös munkájával szerzett kincs — a béke kincse? ...

Kevés a jó ember.

Zajonganak országsszerte a drágaság miatt. A husdrágaság plane napról-napra több éhes és jóllakott fejet gurít gondolkodásba. Anketteznek, miniszterek nyilatkoznak, hírlapok csatáznak, keresvén a drágaság okát és orvosságát. Egyik nagy ur például a naponkban már fején találta a szöveget; megmondotta, hogy a hushoz való állatunk kevés, de még kevesebb lesz, mert a tenyésztés érdekében még több állatot kell elvonni a forgalomtól — egyék tehát a városi lakosság hus helyett megfelelő táplálékot. Például árpkását, vagy meggy-magot.

Az újságok is fején találják a szöveget. Egyik vádolja az agráriusokat, hogy ők csigázzák fel a termények árát, ők nem engedik be közénk a szerbiai marhát, annyi rögtön lenyomná az itteni marhák mesterségesen felcsigázott értékét. Viszont a másik táborban a merkantilistákat vádolják a drágasággal, hogy ezeknek a közvetítő kereskedelme akar nyereszkeskedni, s a termények árát ez a nyereszkesedés szaporítja. Erre nálunkfelé pedig még a nagy kalap divatját is szóba hozták, hogy az erre pazarolt pénz elvonódik az eledelre szükséges összegből, s ezért van drágaság.

Hát mondjuk, ezek az állítások mind fején találják a szöveget, de mind csak egy vagy két szöveget találunk fején. Azonban az emberi társadalom gerendázatában még nagyon sok szög van, még nagyon sok ereszték ropog és áll széjjel. S a drágaságnak is a főoka a társadalomnak ez a mállottsága. Nincs a társadalomban semmi rendszere és uralma az alt-ruisztikus érzéseknek, ezért van drágaság. Rettenetes és emberevő küzdelem folyik itt a gazdagok és szegények között. A gazdagok még gazdagabbak akarnak lenni, s a szegények is gazdagok akarnak lenni. Ennél fogva a gazdagok mind több és több pénzbeli ellenértéket kívánnak gazdasági feleslegükért, a szegények pedig mind több és több pénzt izzadnak ki a feleslegük cserébe vételért. Így nő az ára mindennek, s így romlik össze a szegényebb osztályok minden munkabírása és produktivitása a gazdag tőkék szípolozó rendszerében.

Hozhatnak szerbiai marhát, kiküszöbölhetik az ugynevezett közvetítő kereskedelmet, még a nagy kalapot is letehetik, — mind nem segít ez a kevésbé tehető néposztályok hatványozódó nyomorán. Nem lesz a drágaság se kisebb miatta, mert ez a drágaság nem a javak forgalmában, hanem az általános nyereszkesedési vágyban találja indokát. Nem formái jelensége ez a drágaság, hanem társadalmi baj, a társadalmi önzések, irigységnek és fukarságnak a megnyilvánulása. Igen, igen. Hogy drága a hus, annak nem az az oka, hogy kevés a marha, hanem az, hogy kevés a mászon önzetlenül segíteni akaró jó ember ...

HIREK.

Székelyudvarhely, okt. 23.

Tanárok mozgalma.

A székelyudvarhelyi áll. főreáliskola tanári kara, a tanárság érdekeit érintő kérések rendezése tekintetében mozgalmat indított s ebből kifolyólag az ország középiskolái tanári karához, felhívást intézett, melyben indítványt tesz a továbbiakra nézve. A mozgalmat első helyen méltatjuk, s magát a felhívást itt a következőkben ismertetjük.

A tanárság egyeteméhez fordulunk — ugymond a felhívás — s ezt két okból tesszük. Az első ok az, hogy évek tapasztalata mutatja, hogy a Tanár-egyesület útján semmi eredményt el nem érhetünk. Az egyesület vezetősége, már csak azért is, hogy igen közel van a törekvéseinket akadályozó faktorkhoz, nem fejtethet ki teljes energiát. Pedig általános tapasztalat mutatja, hogy a gazdasági érdekekért küzdő közösségeket csakis a legelszántabb küzdelem viheti győzelemre. Második ok, hogy ezekben a törekvésekben, melyeknek sikere mindnyájunk életkérdése, minden egyes testületnek, minden egyes tanárnak a lehető legközvetlenebbül s a legintenzívebben energiával kell résztvennie. Az egész erőnek nem szabad egy kisebb erőre bízni a küzdelmet.

Mert itt küzdelemről van szó. Nem akarunk itt semmiféle jóakarattal benczolgatásába belemenni. De annyit bátran merünk állítani, hogy a ki a mostani nehéz gazdasági helyzetben vergődő tanárokat ezután is platonikus szimpátia kijelentésével s holnap-holnap ígéretekkel eteti, annak vagy fogalma nincs a tanárság mostani helyzetéről és kulturális értékéről, vagy szándékos rosszakaratra hallgat.

I. Az első baj s talán minden más bajnak gyökere, hogy a középiskolai ügyeket nem szakemberek irányítják. Követeljük tehát, hogy a középiskolai ügyeket vezető állások szakemberek (tanárok) kezébe kerüljenek.

II. Második elodázhatatlan kérdés a tanárok fizetésrendezése a megígért (megharmadolás) módozattal. Bátrak vagyunk kérdezni, nem kompromittálja az a kultur Magyarországot, a ki azt a testületet, mely a legfontosabb kulturumunkát végzi, s mely künn a társadalomban is ingyen a legbuzgóbb s talán egyedüli támogatója a kulturális törekvéseknek, ezt a testületet nem akarja beengedni azon megélhetési feltételek közé, mely más branche értecségit tett hivatalnokai előtt nyitva állanak. Ezt a kérdést többé ígéretekkel lefűlelni nem lehet. A tanár a reá nehezéző anyagi gondok alatt csak két eljárást követhet. Vagy mellékkeresetekkel emészt meg energiája legjavát s ezt hivatásától veszi el: vagy olyan életet kell élni, mely kultúrembernek szenvedés s egyszersmind tanári prestizsének is a legnagyobb mértékben árt. Követeljük, hogy a középiskolai tanárok egyharmada haladéktalanul jusson be a VII-ik, egyharmada a VIII-ik fizetési osztályba. A tanárok fizetési előléptetése a kellő szolgálati évek betöltésével automatikusan következzen be s ne függjön sem a vezetőelemek kénye-kedvétől, sem a változó pénzügyi viszonyoktól.

III. Legerélyesebben kell tiltakoznunk a 35 év szolgálati idő s a heti 20 óraszám ellen. Nem akarjuk elhinni és nem is szabad elhinnünk, hogy ez csak erkölcsötlen játék volna bizonyos közegek részéről; mumus, mivel a fizetés rendezését követelő tanárokat íjesztgeti. Bizonyára jóakaró, de a dologhoz absolute nem értő közegek akarják a kulturumunkától elvonni azt az egyetlen testületet, mely Magyarországon a kulturát hivatászerűen terjeszti.

IV. Nem szabad tovább halasztani a helyettes-tanárok ügyeinek rendezését sem. Nem érdemelnek meg sorsunk javítását, ha a legmesszebbmenő szolidaritást nem vállaljuk a jövővel.

Követeljük a helyettes-tanárok ügyének haladéktalan rendezését. Esküdjön föl az okleveles helyettes-tanár, legyen lakbére, vasuti kedvezménye. Megszabott idő elteltével lépjen elő automatikusan elodázhatatlanul rendes tanárra. Szóval érje el mindazt, mit más pályán egy 21—22 éves érettségizett ifjú elér.

Nyomoruság pályánk kezdete, nyomoruság folytatása. Bűnhődünk, hogy nem szabad pályára mentünk, a hol kivethetőtethető az embereket állérjeikből, hanem nemes idealizmussal építgetjük a magyar kultúra épületét. De meg kell gondolni, hogy a Himnuszt éhes hassal csak egy bizonyos ideig lehet énekelni. A végképen elnyomorgatott ember vöröset lát és vörös nóták buggyanak az ajakára. Pedig ha egyszer a mi lelkünket tölti be a romboló elégtelenség: ez Magyarország jövőjévé lesz. Nem szabad ideig hajszolni a tanárságot. Ezért kell egy minden tanárt magába foglaló, energikus, ígéretekkel ki nem fizethető, követelő szolidaritásba lépünk. Indítványaink a következők:

1. Küldjön minden középiskolai tantestület legalább egy, de lehetőleg két tagot Budapestre november első napjaiban, a hogy a képviselőház összeül. Ezek ott monstreküldöttséggé alakulva, mint a tanárság egyetemének képviselői, keressék fel a miniszterelnököt, a közoktatásügyi és pénzügyminisztereket s a parlamenti pártok elnökeit, tárják fel a tanárság helyzetét s követeljük fennebbi kívánásaik haladéktalan teljesítését. Egyetemes kongresszus összehívása csak időpazarlást és véleményészéthuzást jelentene.

2. Minden tantestület rögtön intézkedjék, hogy kerülete képviselőjétől kötelező ígéretet kapjon törekvéseink támogatására.

3. Minden testület bizza meg a sajtóval összeköttetésben álló tagjait, hogy a hírtől-hétre élesszék a közvéleményt érdekeink mellett.

4. Ha pozitív eredményeket a küldöttség el nem ér, ha megint csak ígéretet és ugynevezett jóakarattal hullatnak a markunkba, lépjen ki a tanárság mindenféle egyesületből, tagadjon meg egyszerre minden társadalmi munkát s ezen intézkedését színtelen megokolva, tudassa az ország közönségével. És látva, hogy szerénység, munka és mérséklet meghallgatásra nem talál, gyűljön össze az egész középiskolai tanárság valamelyik vidéki városban, hogy határozzon a radikálisabb eszközök alkalmazására.

A városi költségvetés. Székelyudvarhely város 1911. évi költségvetését, mint jeleztük, *Solymossy Lajos* v. főszámvevő összeállította, a tanács letárgyalta, s a képviselőtestület tagjainak a napokban meg is küldötték. A költségvetés szerint előirányoztatott bevétel 195,773 K 94 f., kiadás 148,379 K 32 f., vagyis a hiány 47,394 K 52 f. Ezen hiány fedezésére 52% pótdadó szükséges, melyből közigaz-

gatási 42%, iskolai 5%, óvodai 3%, ipariskolai 2%. Részletezve a költségvetési tételek így oszlanak meg: Bevétel: Megelőző évi pénztári maradvány 8605 K 55 f. Községi tőkék kamatai 25 K 20 f. Községi jogok jövedelme 93,622 K — f. Községi fekvőségek jövedelme 27,266 K 57 f. Különbféle bevételek 14,660 K — f. Mezőőrök illetménye (átfutó) 1200 K — f. Előre nem látott jövedelmek 3000 K — f. Községi és iskolai pótdadók 48,255 K 13 f. Összesen 196,534 K 45 f. — Kiadás: Különmű adók 39,332 K 66 f. Tisztviselő, segéd és kezelőszemélyzet fizetése és lakpénze 58,896 K — f. Szolga, rendőri és szegődvényes személyzet fizetése és lakpénze 20,108 K — f. Ezek ruha átalánya 5656 K 50 f. Tanítói fizetéshez való hozzájárulás 9004 K 22 f. Tőketörlesztés és kamatok 10,360 K — f. Hivatalos helyiségek bére 6060 K — f. Irodai szükségletek 6702 K — f. Napdíjak és utiköltségek 500 K — f. Épületek, utak és kutak fenntartása 10,408 K — f. Előre nem látható kiadások 4000 K — f. Mező- és erdőőrök illetménye (átfutó) 1200 K. — f. Különbféle kiadások 23,546 K 46 f. Összesen 195,773 K 84 f.

A ref. temetőkert kapuja. Régi óhaja volt a református egyházközösség közönségének, hogy a temető rendezessék, s így első sorban a kert kapuját újra építsék. Az ügyet dr. *Solymossy Lajos* kir. igazgató, egyházi főgondnok vette a kezébe, ki a város társadalmát közadakozásra szólította fel. A lelkes felhívás visszhangra talált s rövidesen több mint ezer korona gyűlt be. Ezen összegből a főgondnok első sorban is új kaput készíttetett, melyet a mult héten aztán fel is állítottak. A diszes, ezer koronán felül kerülő kapu *Kelemen Lajos* lakatosmester sikerült szép munkája és méltán szolgálat diszével nemcsak a temetőnek, de az egész utczarésznek.

A Korcsolya-egylet választmányára folyó hó 21-ikén a Casinó társalgójában ülést tartott, hogy az őszi közgyűlés anyagát előkészítse. A költségvetési terv megállapítása után a közgyűlés napját f. hó 30-ikára tűzték ki, s a menüiben akkor az nem volna megvártható, a gyűlés november 6-ikán lesz, a mikor a határozatok tekintet nélkül a megjelentek számára, meghozatni fognak.

Halálozás. *Wallerstein* Jakab munkás életének 56-ik, boldog házasságának 35-ik évében, f. hó 16-ikán elhunyt. A derék polgárt, övét önfeláldozásig szerető családapát 18 ikán temették el a ref. temetőbe nagy részvét mellett. Halálával nejét, szül. *Anton Rózát, Dezső, Irma és Aladár* gyermekeit és ezek családjait, ugyszintén számos rokont borított gyászba.

Patakfalvi Ferenczy Lajos körjegyző, törvhat. biz. tag életének 54-ik, boldog házasságának 27-ik évében f. hó 20-ikán Segesvárt, a Közközházban elhunyt. A derék jegyző halálát neje *Barabás Julianna*, gyermekei: *Rózsika* férj. *Paál* Sándorné, *Ilona* férj. *Bedő* Gyuláné és kiterjedt rokonság gyászolja. Nyugodjék csendesen.

Szabó Gyula könyvkötő életének 54-ik évében, f. hó 20-ikán Segesvárt pár napi szenvedés után elhunyt. Halálát nagy családja siratja.

Áthelyezés. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter *Özv. Gál* Ferencné székelyudvarhelyi állami iskolai tanítónőt a szeged-külkerületi állami elemi iskolához áthelyezte. — Mult számunkban közöltük, hogy *Ferenczy Róza* Zsigmondtelepi tanítónő Lelére lett áthelyezve. Mint értesítenek nem a Zsigmondtelepi tanítónőre vonatkozik ezen áthelyezés.

Vándorművészet. Egy pár évvel is ezelőtt itt a jó vidéken csak elvétve lehetett látni egy-egy eredeti olajfestményt. A vidéki élet rohamos fejlődését, az igények megnövekedését jelenti az, hogy ma napság már a magyar képzőművészet maga korekedik fel, utra kél és fölkeresi a közönséget, hogy megismeresse és megkedveltesse magát vele. És jól számíthatnak, mert a vidéki közönség művelődési készségében, fogékonyságában nem csalódhatunk. Itt, Székelyudvarhelyen, rövid két év alatt most a negyedik képkiallítás rendezik. Eddig maguk a festők állították ki képeiket, most pedig az élelmes közvetítő kereskedelem hozta el néhány neves művész szempalkotását, bizonyoságot téve arról, hogy nem becsüljük alá a vidéket és nem a mi éppen akad, a hulladékot hozzák ide és kérnek érte nevetéses nagy árakat, hanem a legkomolyabb értékeléssel, gyakorlati érzéssel, művészi képeket állítanak ki. E városban még eleddig mindenki kiállítás szempalkotát, a mi közönségünk fejlett izléséről, a művészet iránt táplált általános jó hangulatról tesz bizonyoságot. Ezen hangulat a mostani kiállítással szemben föltétlen meg kell legyen, mivel a kiállítás számos művész

műbecsű alkotását tartalmazza. *Solyosi Márton* budapesti műkereskedő elhozta *Neogrady* Antalnak, *Juszkó Bélának*, *Késdi Kovács Lászlónak*, *Pentelci Molnár Jánosnak*, *Heyer Arthurnak* és más művészeknek több mint száz szép képét, melyeket jutányos áron, talán részletfizetésre is átenged a közönségnek. A kiállítás iránt — mely még ma, vasárnap a megyeház dísztermébe belépti díj nélkül megtekinthető — már eleddig is szép érdeklődést tanúsított a közönség, mit bizonyít az, hogy egy néhány vásár történt. Így *Burger* Arthur főgimnáziumi tanár, *Juszkó Bélának*, a modern festőgárda ezen izmos tehetségű tagjának „Debroczeni ötösfogat” cz. képét vásárolta meg; *Sebesi* János alispán *Szentmiklóssy Zoltán*, a gödöllői colonia tagjának „Téli napnyugta” című igazán hangulatos szép képét vette meg; *Dr. Himléder F. Ákos* ügyvéd *Heyer Arthurnak*, az Európaszerte ismert birneves állatfőnöknek egy szépen, minocziózusan megfestett rókját vette meg, s ugyancsak *Dr. Himléder F. Ákos* ügyvéd személyében vevőre talált *Neogrady* Antalnak, a birneves akvarellistának 2 drb. lágy, meleg tonusu akvarell kép is. *Romek Árpád* képét, a „Mütermem enteriort” *Dr. Imre* Domokos kórházi főorvos vette meg. Ezenkívül több műtárgy alkú alatt áll, s így kiállítás van rá, hogy városunk intelligenciája több értékes, műbecsű képpel gazdagodik. A kiállítást a közönség figyelmébe ajánljuk.

Válasz Tor levelére. Tor, megfigyelte ön, hogy a múlt héten a lapban az ön nem becses neve után mindjárt az állati betegségek következtek? Tehát így: Tor. Állati betegségek: ragadós száj- és körömfájás... No vallja be, öregem, hogy az ön csikke véletlenül csuszott ki az állati betegségek közül, bizony azok közt volt az igazi helye.

Nagy nehezen megmászván az ön oktalanságainak hegy-lánczát, a mi igen kellemetlen túra, mondhatnám tor-túra volt, azon gondolkodtam, mi lesz erre a megfelelő Pikk-czikk. Végre elhatároztam, hogy le fogom önt leplezni és bemutatom a szives olvasónak a maga valójában. Mert én felismertem önt, gaz don Juan!

Ismerek Tort, a nősébaszt? Bizonyára. Azt nem mondhatom meg, hogy szőke-e vagy barna, magas-e vagy alacsony, zöld-e, vagy — piros, de azért fölismerek. Ő az, a ki diszkrétan mosolyog, ha egy szép asszonyról van a szó s azt mondja: ha én beszélhetnék...

Ő az, a ki elvből nem tánczol. Ellenben odaül egy hölgy háta mögé és miután suttogva megkérdi: hogyan mulat? olyan titokteljes arccal fél fel, mint a kinek holnap biztos randevuja van.

Színházba természetesen gukkelrel jár, az előadásra tüntetőleg oda sem néz. Ellenben felvonások között elmulaszt-hatatlanná kötelességének tartja, hogy az ismerős hölgyekhez odamenjen. Már messziről bizalmasan mosolyog, mikor pedig odaér, halkán, jelentősen susogja: Nagysád is itt van?... (Kivánatos volna, hogy egyszer egy nagysád azt mondja neki: nem, én nem vagyok itt.) Miután ezt konstataulta, sürgősen áttér az időjárás tárgyalására.

Ha a primadonna megjelenik páholyában, Tor barátunk úgy feszeng, mintha direkt az ő kedvéért jelent volna meg, pedig nem is ismeri. Ha a primadonna kimegy, Tor is feltétlenül kirobog s odakönn — primadonna hiányában — a csillagokat vizsgálja.

Mindazonáltal nem lehet tagadni, hogy Tornak vannak sikerei a nők körül, a mit legszívesebben bizonyít, hogy Prűcsökék szakkáczának egy apátán, anyátán gyermek eltartására havi 8 forintot fizet. A mi egyáltalán jó szívének is bizonyosága.

Pikk.

Református egyházmegyei közgyűlés.

Az udvarhelyi református egyházmegye folyó október hó 19 én d. e. 9 órán kezdődőleg tartotta meg évi rendes közgyűlését Székelyudvarhelyen a Collegium nagytermében, *Vajda* Ferencz esperes elnökléte alatt. A gyűlés tagjai papok és világiak, igen nagy számban jelentek meg. Különösen a lelkesíti karból alig hiányzott 3—4 öreg lelkész. A gondnoki kart dr. *Gyarmathy* Dezső főgondnok és dr. *Nagy* Samu algondnok képviselte. A gyűlés imával kezdődött, melyet *Pál* Lajos alsósófalvi lelkész mondott. Ezután jött az elnöki megnyitó, melyet *Vajda* Ferencz esperes mondott. A megnyitóban hangsúlyozza a szociológia ama tanításával szemben, mintha a társadalom irányzatát. Fejlődését csupán a gazdasági kérdések mozgatják: hogy a vallásos irányzatok is mindig befolyással voltak és vannak a népek életére. Éppen azért a vallásos irányzatoknak, jobban mondva az egyes hitfelekezeteknek soha sem szabad az állam törvényeivel, a szabadság eszméivel ellentétes elveket hirdetni, annál kevésbé szabad a társadalmi békét, együtt élest zavarni, vagy más hitfelekezetekről elítélőleg tanítani. Ebből a szempontból foglal állást a református egyház, s általában a protestantizmus a *Borromeus*-féle enciklikával szemben, mert az nagyon sértőleg nyilatkozik a reformációról, s ez által zavarta a felekezetek békés együttélését. A református egyházak nincs más feladata, mint az, hogy hűben vallásos, munkás polgárokat neveljen a magyar hazának, mert ez által lesz a református vallás nemzet életünknek erős bástyája. Felemlíti továbbá az elnöki megnyitó a református egyház beléletében felmerült nevezetesebb mozgalmakat, nevezetesen a terménykepe megváltását, a lelkesíti fizetések rendezését, az özvegyek és árvák ellátását. Az elnöki

megnyitót élénk helyesléssel fogadta a közgyűlés. Ezután az új lelkészeket kebelezték be. És pedig: *Laár* Ferencz parajdi és *Pál* Lajos alsósófalvi újonnan választott lelkészek. A tárgysorozat megállapítása után következtek a különböző jelentések: az egyházak megvizsgálásáról, a számadások ellátásáról, tanügyi állapotról, bírósági ügyekről. A vallásrökösei életéről s az egyházmegyékről *Vajda* Ferencz esperes számolt be ötnegyed óráig tartó jelentésében. Hű tükrét láttuk a terjedelmes esperesi jelentésben az egyházmegye minden, még a legkisebb mozzanatának is. Jelentését a közgyűlés hálás köszönettel vette tudomásul. Az anyagi ügyekről *Biró* Áron egyházmegyei számvevő terjesztett elő részletes jelentést, melyből kitetszik, hogy az egyházak — néhány kivétellel — élhető állapotban vannak ugyan, de adóssággal küzdelegnek. Az egyházmegyei tanács működéséről *Hegyi* Péter főjegyző számolt be gondosan összeállított jelentésében, míg tanügyi állapotot *Csütak* István egyházmegyei tanügyi előadó jelentéséből ismertük meg. A közgyűlés jóváhagyta több egyház számadását és jövő évi költségvetését. Megállapított az egyházmegye 1911. évi költségeloirányzatát. Engedélyeztettek a kért mellékfoglalkozások. Az indítványok során kimonodta a közgyűlés, hogy a *Borromeus*-féle enciklika és a tanulmányi alap állami eredetű javainak az elköltöztetése tárgyában felir az egyházkerületi közgyűléshez. *Bene* Lajos: Hívó asszony című népies fűzetét, terjesztés végett, ajánlattal tette át a közgyűlés az egyházi értekezlet elnökségéhez. A gyűlés délután öt órakor ért véget. Lefolyása s a jelentések azt a benyomást tették, hogy az egyházmegye céltudatos és biztos lépésekkel halad előre a fejlődés útján, azon az uton, mely hivatva van a népek szellemi és anyagi jólétét, a társadalmi békét megteremtteni. (—)

Uj postahivatal. A *Farkaslaka* községben működő postahivatalát november 1 től kezdve IV. osztályu postahivattalá alakították át. Az új postahivatal teljes fel és leadó postaszolgálatot teljesít és a postatakarékpénztár közvetítő hivatalaként is működik. A postahivatal összeköttetését a Székelyudvarhely és *Farkaslaka* között naponként egyszer közlekedő gyalogkúldöncz postájárat utján nyori. Az új postahivatali forgalom körébe *Farkaslaka*, *Bogár* falva, *Kecsetkislalud*, *Nyikómalomfalva*, *Szentlélek* és *Székelypálfalva* községek s *Kecsetkislalud* telep osztatott be.

Tűz. Felsőboldogfalván hétfőre virradólag eddig ismeretlen okból *Biró* Elek birtokos portáján tűz támadt, mely mindenét elhamvasztotta. A kár lényegesen, melyből csak kevés térül meg biztosítással.

Az „Udvarhelyvármegyei Tanítóegylet” székelyudvarhelyi járásköré Alsósófalván az állami elemi iskola helyiségében *Gyermes* Mihály járásköri elnök elnöklétével folyó hó 27-én délelőtt 9 órakor kezdődőleg tartja rendes öszi ülését. Tárgysorozat: 1. Gyakorlati tanítást tart egyik helybeli állami tanító. 2. A gyűlés megnyitása. 3. Elnöki előterjesztések. 4. Jegyzőkönyv olvasás. 5. Felolvasást tart *Molnár* Aladár árvátfalvi közs. tanító. 6. Az I—II. osztály kézimunka anyagát ismerteti és a tárgyak készítését módját gyakorlatilag is bemutatja *Kiss* Jakab székelyderzsi áll. tanító. 7. A *Julian* Egyesület 1910. évi működését ismerteti *Flóriáné* Orbók *Gizella* parajdi áll. tanító. 8. Felolvasást tart: *Damó* Dénes parajdi áll. tanító. 9. Tanítás bírálata. 10. Jövő évi költségvetés megállapítása. 11. Jelentések, indítványok. 12. A lemondás folytán megüresedő elnöki esetleg alelnöki és az üresedésben levő jegyzői állás betöltése. 13. A jövő gyűlés tárgysorozatának megállapítása. A gyűlést megelőzőleg fél kilencz órakor isteni tisztelet lesz a ref. templomban.

Az élelmiszer hamisítók ellen. *Serényi*

Béla gróf földmívelésügyi miniszter elhatározta, hogy az élelmiszer hamisításáról szóló törvényt revízió alá veszi, hogy azt szigorítsa. A miniszter felhívta a törvényhatóságokat, így Udvarhelyvármegyét is, hogy ez év végéig tegyenek jelentést arról, hogy a tapasztalat minő irányban követeli a törvény revízióját. Hogy a javaslatok áttekinthetők és feldolgozhatók legyenek, a miniszter meg is jelöli azokat a kérdéseket, a melyek szerint az előterjesztést készíteni kell és pedig általánosságban a következő kérdéseket tűzi ki: 1. Megfelelő-e a jelenlegi törvény alapelvei? 2. Szükséges-e a mezőgazdasági termelésből származó egyéb élelmiszerek, italok és czikkeknak a törvény hatálya alá való helyezése? 3. Szükséges-e a vegyvizsgáló állomások saporítása? Ha igen, mi módon? Állami vagy törvényhatósági állomások állítandók-e fel, megengedhetők-e a magánlaboratóriumoknak a vegyvizsgálatokban való részvétele és mily mértékben, milyen biztosíték mellett? 4. Mi módon szervezendő a termények, termékek és élelmiszerek közforgalmának ellenőrzése? Megbízhatók-e ezzel a kötelezések? 5. Mi módon szervezendők be és kezelendők a mintavételhez szükséges eszközök? A miniszter azonkívül felszólítja a ható-

ságokat, hogy a törvény és a végrehajtási rendelet minden egyes paragrafusának külön-külön tegyék meg az észrevételeiket.

Korona számitás elrendelése. Már másfél évtizede be van ugyan hozva nálunk a koronarendszer, kereskedőink és iparosaink egyrésze ennek daczára még mindig forint értékben számol, a mi az üzleti életben már nem egyszer nagy zavarokat idézett elő. Az ilyen zavarok megszüntetését célzó javaslatot terjesztett a napokban *Galléri Mór*, az országos iparegyesület igazgatója az egyesület gyáripari szakosztálya elé, melyben indítványozza, hogy a szakosztály járuljon hozzá egy felterjesztéshez, a mely azt kéri, hogy a koronaszámitás kötelező elrendelése mellett a forintokban való elszámolás — osztrák mintára — kihágásnak minősültesse. A szakosztály az előterjesztéshez hozzájárult s így a koronaszámitás valószínűleg rövidesen nálunk is végre általánosan kötelezővé fog válni, a miat az Ausztriában már régen elrendeltetett.

A Gazdasági Egyesület folyó hó 25-én d. e. 10 órakor a vármegyei ház kistermében rendes közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. *Ugron* Ákos elnök lemondásának bejelentése, ezzel kapcsolatban elnök választás. 2. Az 1911-ki munkaterv. 3. Az 1911-ik évi költségvetés előirányzat. 4. Az elnökséghez október 21-ig benyújtott indítványok tárgyalása. Községek, gazdakörök egy-egy meghatalmazott által képviselhetik magukat. A közgyűlést megelőzőleg 9 órakor választmányi ülés tartatik.

Az erdélyi sertésállományunk felszaporítása. A földmívelésügyi miniszter tekintettel az erdélyi sertésállomány rendkívüli apadására, nemcsak a köztenyésztési kanok, de a magánfelek részére való kőczák vételarából is 30 százalékot vállalt el saját tárczája terhére és ezáltal módot nyújtott arra, hogy Erdélyi sertésállománya 2—3 év alatt lényegesen felszaporodjék.

Állati betegségek. Ragadós száj- és körömfájás fellépett járványosan *Betfalva*, *Kisgalambfalva*, *Tordátfalva*, *Székelykeresztúr*, *Csehbétfalva*, *Felsőboldogfalva*, *Gyepes*, *Homoródszentlászló*, *Égo*, *Agyagfalva*, *Béta*, *Homoródtremete*, *Farkaslaka*, *Bikafalva*, *Felsőrákos*, *Miklósfalva*, *Vágás*, *Ábránfalva*, *Homoródbene*, *Kecsetkislalud*, *Székelydobó*, *Homoródújfalva*, *Kányád*, *Korond*, *Székelyszombor*, *Abásfalva*, *Hodgya*, *Székelyszenttamás* és *Patakfalva* községek szarvasmarha állományában.

Öngyilkos legény. Vasárnap délután *Székely* Péter csikszentdomokosi születési 27 éves szolgalegény, *Hein* Pál fagygyuolvasztó helyiségében nadrágszíjával felakasztotta magát; mire észrevették már halott volt.

Színházi hét.

Azt a kedves pletykát kolportálják színház iránt érdeklődők körében, hogy a repertoir megállapításában a direktor ur részéről tendencia van. Tendencia, még pediglen azon irányban, hogy bizonyíthassa, miszerint itt, Székelyudvarhelyen, a színház iránt közömbös a közönség, itt nincsen műpártolás, ellenben van az iránt ellenszenv, tehát a színi felügyelő urnak, *Festetics* grófnak, igaz volt akkor, a mikor e várost az első kerületből kiszorítani s a területi igazgatók szabad prédájává tenoi akarta. És ezen tendencia daczára, vagyis daczára annak, hogy a repertoir kétségtelenül alkalmat enged ezen pletykára, a közönség elmerésre méltó kitartással járja a színházat, noha megállapítható az, hogy a repertoiron kívül sem valami nagyon kényesztetik, a mennyiben a szereplők elismerésre méltó nivós játékkal a szcenirozás távolról sincsen arányban; a diszletek évtizedes régi dolgok. Tehát a hiányok olyanok, melyek egy kis jóakarattal, figyelemmel könnyen elenyészteszhetők. Így például fel kell venni a műsorra egy pár vigjátékot, hiszen az egész szezon alatt talán egyetlen egye ment, egy pár modern színművet, mert a direktor kiváló jó drámai erővel rendelkezik, el kell hoztatni azokból a jobb diszletekből egy néhányat, s bár kicsiny a színpad, fel lehet azért ott azokat szerelni — ime kész a recepte, melylyel a direktor részéről a zsufolt ház hiánya ellen hangzó panasz orvosolva van, de orvosolva van a közönség jogos kívánsága is.

A hetet *Bokor* József operettével, az *Anarchista* kisasszonnyal vezették be. Szövege régi vigjátéki motívumokból van összefaragva, nem alkalmas arra, hogy lekösse a közönség érdeklődését, de talán egy estén át mégis elűzi az unalmat. A zene meglehetősen arányban áll a szöveg gyöngességével, s leginkább tetszettek azok a részletek, melyek valamelyes rokonságban állanak egy-egy ismertebb melodióval. Első helyen kell megemlékeznünk a színház kitűnő zenekaráról, melyet *Pados* karnagy izzléssel és művészi szenvedéllyel dirigál. Az előadás jó volt. *Vida* Ilona, *Fekete* Irén, *Kiss* Miklós, *Baranyai* Ferencz, *Máté* Gyula játszották a jelentékenyebb szerepeket. Az egyes szereplők, különösen pedig *Vida* Ilona nyílt színen is tapsban részesült. Vasárnap délután a *Falu rosszáit*, este *Géczy* István *Kasár földön* népies színművét adták, melyben *Szilágyi* Aladár,

Kiss Miklós, a nők közül Harmath Zseni, a társulat szeretetreméltó hősnője emelkedtek ki. Hétfő zónában Csigánybáró volt műsoron. Saffy szerepét Radó Anna kreálta művészi izléssel és tudással; hatalmas szélesen csendülő hangjával, játéka erejével méltán nyerte ki a közönség osztatlan tetszését.

Kedden *Romeó és Júliát* adták telt ház előtt, mi kétségtelenül a darab két főszereplőjének, Harmath Zseninek és Kiss Miklósnak szolt. És méltán, a mennyiben Harmath Zseni játéka befeljegyzésével meglepte a közönséget. Elismerésre méltóan érezte Julia jellemét, melyet az érzelme nemessége a szenvedés mélysége, finom részletezett izlés játéka magasan kiemelt az ensemből. Őszintén bevalljuk, Kiss Miklós játékaiban egy kissé csalódtunk ez este. *Romeó*-jából hiányzott az az erő, mely a tragédia elengedhetetlen főtétele; igen lágyan, keneteljesen játszott. Szerdán *Luxemburg grófia* operett ment. A Juliet szerepét Vida Ilona végtelen sok kedvességgel játszotta. Minden jelenésével derűt, jókedvet hozott színrre; meleg csengésű hangja, énekelődása kitűnően érvényesült. Jó partnere volt Baranyai az Armánd szerepében, ki énekszámait készséggel látta el. A czimszerepét Radványi játszotta, s igen feltűnően idegenül érezte magát az egyéniségtől teljesen elütő szerepben. Így bántóan hiányzott játéka a könnyedség, bizonytalan volt énekeiben, szóval mindenképpen hátrányára volt az összájátéknak, s így a hatásnak. Az Angella szerepét Radó Ilona látta el és énektudásával, méltán részesült elismerésben. Dicséretet érdemel Szilágyi Aladár a herceg szerepében, melyet jellemző erővel adott. Jó volt Szapáry Janka is. Csütörtökön megismételték *A muzsikusi leányt*, telt ház előtt, mely most is a multkorhoz hasonló lelkesedéssel tapsolt Vida Ilona kedves játéka, s általában a szereplők valamennyiének. Pénteken zónában az *Iglói diákok* ment, szombat este pedig *Boccaccio*.

Ma vasárnap délután V. Lászlót, este *Helyre asszony* népszínművet adják.

KÖZSÉGI ÉLET.

Jegyzők nagygyűlése.

Vasárnap délelőtt tartotta a Községi és Körgyegyzők Országos Központi Egyesülete ez évi rendes közgyűlését Pest vármegye székházában. A közgyűlésen, amelyen *Usekay* Bálint elnökölt, ötvennégy vármegyéből 332 képviselő jelent meg, akik 1299 jegyzőt képviseltek. A kormány részéről *Madarász* Emil miniszteri tanácsos jelent meg.

Ennek a következő határozati javaslatot terjesztette a közgyűlés elé:

1. Indítványozza a választmány, hogy a közgyűlés tüzzön ki pályadíjat két fontos közigazgatási kérdés kidolgozására. Az egyik pályamű tárgyalná a községi közigazgatási reform alapelveit, a másik a fegyelmi eljárás reformjának kérdését. A pályadíj 1000—1000 korona lesz és ezenkívül a pályanyertes munka a szerző tulajdona marad. A pályázat kiírása és a bírálók megválasztása az egyesület elnökségére bízassék.

2. A közgyűlés felhívja az elnökséget, hogy a községi takarékpénztárak létesítése tárgyában alkotott szabályrendeletet jóváhagyása iránt intézzen feliratot a belügyminiszteriumhoz.

3. Felhatalmazza a közgyűlés az elnökséget, hogy a polgári perrendtartás végrehajtására vonatkozó utasítás kiadása alkalmával hasson oda, hogy abban a bírósági tárgyalás vezetőjének választása a bírósági tanácsra bízassék.

4. Utasítja a közgyűlés az elnökséget, hogy írjon fel a belügyminiszteriumhoz az iránt, hogy az oly vármegyei jegyzői nyugdíjszabályrendeletek, amelyekben a nyugdíj alapjául a mellékes jövedelmek is beszámíthatnak, jóváhagyassanak.

5. Felhívja a közgyűlés az elnökséget egy sürgős előterjesztésnek a belügyminiszterium elé juttatására, amelyben a jegyzők és segédjegyzőknek fizetési fokozatokba sorozása és a vármegyei tisztviselők státuszrendezésének a jegyzőkre való kiterjesztése kérendő.

6. Utasítja a közgyűlés az elnökséget, hogy a belügyminiszterium támogatásával hasson oda, hogy a czinkotai leánynevelőintézetben alkalmazott tanerők ott állandó alkalmazást nyerjenek.

Az indítványokat a közgyűlés egyhangulag elfogadta. Az ügyrend magalkotás útján *Brüller* János jegyző terjesztette elő a pénztári jelentést, amely szerint az egyesület kasszavágyona és követelése összesen 3866 korona 61 fillért tesz ki. Az orszébet jegyzői árvaházalap vágyona az 1909. év végén 198.808 korona 84 fillért tett ki, amiből az egri fiú- és czinkotai leányárvaház fenntartási költségeire kiadtak 1352 korona 68 fillért és a maradványból 206.400 korona névértékű értékpapirok st. vettek, úgy, hogy a pénztári maradvány jelenleg 14.988 korona 64 fillér. Az 1911. évi költségelírányzat szerint bevétel lesz 11.866 korona 61 fillér, a kiadás 8040 korona.

TÖRVÉNYSZÉK.

Esküdtszéki tárgyalások. A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint esküdtszéki bíróság, folyó hó 17. és 18. ikán tartotta meg őszi ciklusát. Az esküdtszék elnöke *Graffius* Károly, törvbíró volt, szavazó bírák pedig *Gyarmathy* Ferencz és *Nagy* Kálmán. Az esküdtszék az első napon *Bedő* Ferencz, *Málnási* Ferencz és *Ágya* Miklós eidfőlelakosok szándékos emberölés büntetnének ügye foglalkoztatva. Első és másodrendű vádlott védője dr. *Szöllősi* Ödön, harmadrendű vádlott védője dr. *Ferenczy* Gábor volt. Az esküdtszék első és másodrendű vádlottat előre megfontolt szándékos emberölés büntetnének elölőnk mondta ki; minél fogva a kir. törvényszék előbbi 12 évi fegyházra és 10 évi hivatalvesztésre, utóbbinál enyhítő körülménynek számítva be, hogy tettét bevallotta és a tett elkövetésében csak passzív vett részt, 6 évi börtönrre ítélte. Harmadrendű vádlott *Ágya* Miklósnál az esküdtek a tett megfontolásához szükséges értelmi képességet nem állapították meg, minél fogva a kir. törvényszék a nevezett vádlottat javító-intézetbe küldte. Második nap *Péter* István, *Sükös* József és *Csupor* József bözdújfalusi lakosok szándékos emberölés büntetnének tárgyalása volt napirenden. Bírák: *Graffius* Károly kir. törvényszéki bíró elnöke alatt, *Deák* Lajos és *Nagy* Kálmán törvényszéki bírák. A tárgyaláson a védelmet dr. *Jodál* Gábor ügyvéd, dr. *Lányi* Imre és *Stefáni* Károly ügyvédjelöltek nyújtották. Az esküdtek a tett elkövetésében mindhárom vádlottat büntönek mondták ki. Az esküdtek határozata alapján a kir. törvényszék *Péter* Istvánt és *Sükös* Józsefet 7—7 évi fegyházra és 5 évi hivatalvesztésre, harmadrendű vádlott, *Csupor* Józsefet pedig 1 1/2 évi börtönrre ítélte. A vádat mindkét tárgyaláson dr. *Révffy* Zoltán kir. főügyész képviselte. Az esküdtek főnöke mindkét nap *Sándor* Mózes kir. tanácsos, ny. kir. tanfelügyelő volt. Mindkét ítelet jogerős.

KÖZGAZDASÁG.

Az állatbiztosítás.

Bár a gazdaközönség figyelme több ízben felhívott az állatbiztosításra, mindazáltal tapasztalhatni, hogy ez irányban sokan nincsenek kellőképpen tájékozottak. Nem ismerik az állatbiztosításnak sem célját, sem rendeltetését; nem tudják azt, hogy milyen állatokat, hol, mi módon lehet biztosítani. Legtöbben azon tévhitben vannak, hogy az állatokat csupán tűz ellen lehet biztosítani és igen sok gazda hiszi azt, ha lovait vagy szarvasmarháit tűz ellen bebiztosította, akkor már teljesen ologet tett ilyirányú köteleességének.

Pedig az állatállományt minden oldalról fenyegető veszélyeknek csak igen kis része származik tűzveszedelem folytán. A legnagyobb része az állatállományt fenyegető veszedelmeknek betegségek vagy különféle balesetek folytán keletkeznek, ezekből származó károsodás ellen pedig a tűzbiztosítás védelmet nem nyújt.

Kevés gazda mondhatja el magáról, hogy állatállományában soha kárt nem szenvedett, azt meg nem is remélheti egy sem, hogy nem is fog szenvedni. Az állat kényes portéka, elhullás vagy kényszervágás a legnagyobb gazda állományában is igen könnyen előfordul. Az ilyen károsodások idején érezük csak igazán mind könnyelműek voltunk és a legkönnyebben beállható veszedelmek ellen nem védekeztünk kellőképen.

Naponta olvashatjuk újságainkban a különféle állati járványok felleptét, melyek lépten-nyomon veszélyeztetik az állattenyésztést. Vannak egyes vidékek, hol a lépfene, serczegő üszök évente nagyszámu szarvasmarhát pusztít el. De nem kicsinylendő a gümőkór pusztítása sem — különösen azon vidékeken, hol a nyugati fajta szarvasmarhák tenyésztése divik. Hazánkban húszmillió koronára tehető azon károsodás, mely az állatok elhullása és kényszervágása következtében a gazdaközönséget éri. Tehát korántsem szabadna kicsinyelni az állatbiztosításnak az állattenyésztésre gyakorolt kedvező hatását.

Ha a gazdának állatai biztosítva vannak, akkor nyugodt lélekkel tekinthet el vagyonának megfélelő részét állatállományba. Értékes és jó tenyészanyagot szerezhethet be, ezen réven jövedelmét fokozhatja. Az értékes és jó tenyészállatok tartása, gondozása nem

sokkal igényel több költséget, mint a tenyésztésre kevésbé alkalmas, tehát kisebb értékű állatoké, míg jövedelmezősége amazoknak összehasonlíthatatlanul nagyobb. Az állatbiztosítás arra indítja a gazdát, hogy megtakarított pénzén értékes és hasznos állatokat szerezzen be, mi által tőkét — megóvva a fenyegető kockázattól — a legmagasabban kamatoztathatja sőt megsokszorozhatja. Az állatbiztosítás védelme mellett az állattenyésztés a gazda leg-hivebb és legjövödelmezőbb takarékpénztára.

Az állatbiztosítás legcélszerűbb és legolcsóbb módja a községi szövetkezet. Pár fillér biztosítási díjért a községi szövetkezet a tagok megbetegedett állatait szövetkezeti költségen orvosoltatja, ha pedig valamely tagnak elpusztul az állata, a károsult felet kártalanítja.

A nyugati államok gazdái a községi állatbiztosító szövetkezetek útján érték el azt, hogy állattenyésztésük jelenben annyira fejlett. Itt a gazdák — állataik biztosítva lévén — minden megtakarított pénzüket az állatállományba fektették, iparkodtak mindig értékesebbnél-értékesebb tenyészanyagot beszerezni és ezzel tenyészlétszámukat javítani.

A gazdaközönség elsőrendű kötelessége, hogy községi állatbiztosító szövetkezeteket létesítsen. Ott, ahol még nincsen, 20—30 gazda összetartása könnyen létrehozhatja. Egyedüli teendő, hogy egy levelezőlapon a vármegyei gazdasági egyesülethez vagy a legközelebb lakó állatorvoshoz forduljanak a szükséges felvilágosításért, ezek bármelyike gondoskodni fog arról, hogy az ilyen szövetkezet megalakulásához szükséges mindféle iratot és utasítást teljesen ingyen megkapják.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

Női Kalap divatterem

Batthány-tér 12. szám.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint Batthány-tér 12. sz. a. **női kalap divatterem** nyitottam. Készletben tartok és megrendelésre készítek a legdivatosabb kalapokat, gyászkalapokat, ugyszintén átalakítási munkákat is vállalom. Szives pártfogást kérve vagyok

DEITER MÓRNE.

Aranyos Gabikám! A szerelem szárnyán repültem te hozzá; de te eldobtál magadtól... Miért?... Mert *Walady*-fodrásznál voltam *Kossuth*-utca 1. sz. alatt. Nem szívemet vittem hozzá; csak kifésült hajamat, melyből készítet:

Gyönyörű loknit	1	koronáért.
Fonatot 3 ággal	3	"
Frizetát oldalra vagy középre	3	"
Turbánt kosárral	2	"
Kitűnően fejet mos <i>Pixavonnal</i> v. <i>Petrollal</i>	1	"
Körmedet mesésen manicürözi	1	"
Tyukszemedet radikálisan eltávolítja	1	"

Hát bűn ez! Te is elmebetréll hozzá! Nagyon kedves ember.

Kopasz fejedet mesésen betarkitaná. Ősz bajuszodat felismerhetlenségig befesténé. Működvelő előadásainkat elrendeznő. Mindennemű parokáit kölcsönbe bocsátaná. No ne haragudj *Gabikám!* A fejem hamis; bár de a szívem örökre a tied. Külön rendelés. Bizalmat és látogatást kér. Egy próba kiszolgálás mindent bizonyít. Kivánatra házhoz megy. Mindennemű hajakat legmagasabb árban vesz.

Csokol *Ilonkád.*

Sz. 9118—1910.

Árverési hirdetményi kivont.

A székelyudvarhelyi kir. tszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint Dr. *Hinléder* Ernő oklándi lakos végrehajthatónak *Vladár* Ferencz sz. udvarhelyi lakos végrehajthatását szenvedő elleni 146 kor. 80 fill. tőkekövetelés iránti végrehajthatási ügyében a székelyudvarhelyi kir. tszék területén levő és a szombatfalvi 465 sz. tjkben. A 175/2 (2) 1 hrz. ingatlanból *Vladár* Ferencz nevén álló 1/2 része 720 kor. kikiáltási árban az árverést elrendelte és a fenntebb megjelölt ingatlanok az 1910. évi november hó 21-ik napjának d. e. 8 órájkor a tkvi hatóság árverelő szobájában megtartandó nyilvános árverésen elfognak adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. tszék, mint tkvi hatóság. Székelyudvarhely, 1910. szeptember hó 2-án.

Gyarmathy, kir. tszéki bíró.

Kolerajárványos
időben
csak kristálytisza, salak, csira, sulphat mentes ásványvizet
igyunk!
Kászoni főkúti
(Salutaris)
leghygienikusabban kezelt, teljesen kristálytisza, salak, csira, sulphat mentes ásványvizet.
Megrendelhető és minden székérakományt azonnal effectuál!
Salutaris ásványvizet kezelőség
Kásonfürdő, u. p. Kásonaltiz (Csikmegye)

Sz. 991—1910.

Hirdetmény.

Bágy község ujonnan épült korcsmaháza a vele járó korlátlan italmérési joggal együtt 3 (három) egy mást követő évre és pedig az 1911. évi január hó 1-ső napjától 1914. évi január hó 1-ső napjáig hasznosítandó fog kiadni Bágyban a község házában az 1910. évi november hó 17-ik napján megtartandó nyilvános árverésen.

Árverési és bérleti feltételek: 1. Kikiáltási ár a korcsmaház bérletére 400 korona egy évre. 2. Köteles lesz bérlő a korcsmaház bérleti ideje alatt a borítal és hufogyasztási adóbeszedési jogát is bérbe venni. Ennek kikiáltási ára 150 korona. 3. Kötelesek árverezni akarók a kikiáltási áraknak 10%-át, azaz 55 koronát az árverés megkezdése előtt az árverés vezetőjének kezébe készpénzben letenni. Ezen összeg azoknak az árverezőknek, akiknek a korcsma és a fogyasztási adók bérbe nem adatnak, az árverés befejezte után azonnal vissza fog adni, a bérlő azonban visszatartatik és a bérleti összeg utolsó részlete az ő javára betudatik. Köteles lesz bérlő a bérleti feltételek pontos betartását akár ingatlanra való bekebelezése által a haszonbéri szerződésnek, akár két jó fizető kezés állítása által biztosítani, ellenkező esetben joga lesz a községi előjárásnak, illetve a képviselőtestületnek a legtöbbet ígérő ajánlatát is visszautasítani s másét fogadni el.

A bérlet további részletei az árverezni akarókkal az árverés megkezdése előtt fognak megbeszélteni.

Bágy (Udvarhelym.) 1910. október 14.

Konrád Gábor,
körjegyző.Csoma János,
közfégy bíró.

THE CAMPBELL
= legelsőbb rangú angol motorgyár világhírű =
benzin-nyerszáj-**Motorjai és**
gáz-**Lokomobiljai**
szívógáz-
a legtartósabbak, legjobb és legegyszerűbb szerkezetűek.

Legolcsóbb
Legbiztosabb
Zavartalan

Orosz árak. Kedvező fizetési feltételek. Jótállás minden tekintetben. - Telefon 61-64.
Vezérképviselet:
Korányi Viktor BUDAPEST, VI. Lízti Ferenccs-tér 9 szám.

A legfinomabb cukrász sütemények
darabonként **10** fillérért **Grébel-féle cukrászdában** kaphatók az állami főreáliskolával szemben. Pontos kiszolgálás. Nagy tisztaság.

Nagynyeden 30-40 hecto első minőségű rajnai riezling must jutányos árban eladó. Eladó neve megtudható a kiadóhivatalban. Sz. 887-1910. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi hogy a budapesti királyi koresek. és váltótörvényszék 1910. 52135 számú végzése következtében Dr. Glücklich Emil ügyvéd által képviselt 513 K. 45 fill. s jár. orejéig 1910. évi május 20-án kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1210 koronára becsült „cement lapos és kupás fedélcserépek, cement vájuk, cement cserép készítő gép, láda, asztal és rámpák nyilvános árverésen el adatnak.

Mely árverésnek a sz. udvarhelyi kir. járásbírósig 1910. évi V. 326/5 szám végzése folytán 513 K. 45 fill. s egyéb járuléka erejéig Bikafalván a helyszínén való megtartására 1910. évi október hó 29-ik napjának d. u. 3 órája határidőül kitűztetik, hová a venni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy a felsorolt ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Kelt Székelyudvarhely, 1910. október hó 8 én.

Nagy Lajos, kir. bir. végrehajtó.

Mindszente k.
Friss élő virágokból készült
VIRAGKOSZORUK
képezik legszebb díszet a sírhelyeknek
Csak az élővirág ébreszt kegyeltes hangulatot.
Mihály Vilmos
eszk. és kir. udvari szállító
TEMESVÁR
ajánlja Mindszente k. napjára elismert elegáns
virág- és pálmakoszorúit
a legdívatosabb és legizlésebb kivitelben.
Szétküldés a monarchia minden irányában. — A megrendelések korai feladása kívánatos. hogy a pontos megérkezés akadálytalanul megtörténhessen
Mindszente k.

A Lédeczi Schenk Adolf cementgyára ajánlja legjobb minőségű és legmagasabb szilárdságú
Portland cementjét.
Gyári lerakat Székelyudvarhely és vidéke részére **Papp Zakor Endre** vaske reskedőnél Székelyudvarhely

Faeladás.

Siménfalván, az Albük-dűlőben, könnyen megközelíthető helyen, mintegy 80-85 köböl élőfa készpénz fizetés mellett eladó. Venniszándékozók f. évi október 27-én 9 órakor Siménfalván Pap József házában értekezhetnek a tulajdonossal.

Egy teljes cséplő felszerelés, mely áll egy Kállay-féle 5 H. P. benzinmotor, egy szákoló cséplőgépből, teljesen jókárban, olcsón eladó. Megtekinthető és tudakozódások intézendők: **STEJN JZSÁK, Parajd.**

Gyógyis az iszákosságot,**mielőtt az iszákos törvényt sért.**

Mentés meg. mielőtt az alkohol az egészséget munkakedvét és vagyonát tönkretette, mentés meg, mielőtt a halál a mentést lehetetlenné tette

Alkolin egy pótíssa az alkoholnak, mely odahat, hogy az iszákos megújítja a szeszitalokat.

Alkolin egy teljesen ártalmatlan szer és hatása olyan intenzív, hogy nagymértékben iszákos egyéneknek sem tapasztalható visszacsés.

Alkolin a legjobb, mit a tudomány e tekintetben fölmutathat és ezeket mentett a nyomortól.

Alkolin egy könnyen oldható szer, mit pl. a hitves férjének reggelijében beadhat anélkül, hogy amaz észrevenné. A legtöbb esetben az illető nem érti, hogy miért nem szenvedheti többé a spiritust és azt hiszi, hogy az igen nagymértékben való élvezése az oka, mint pl. ha egy eledeltől megundorodunk, mi igen gyakran előfordul

Alkolin kellene minden apa tanuló fiának beadjon, mielőtt vizsgáin elbukik, mert ha nem is iszákos az illető, az alkohol mégis gyöngíti az agyát. Alkolinban mindazok, kiknek nincsen annyi akaraterejük, hogy vissza tudják tartani magukat a szeszitalok élvezésétől, vegyen be egy adag Alkolint. E szer teljesen ártalmatlan s az illető ezzel konzerválja akaraterejét és megtakarít nagyon sok pénzt, melyet borra, sörre, pálinkára vagy likőrré kiadott volna.

Alkolin-szer 10 kor. és kapható a pénz előzetes beklése vagy utóvét mellett csakis:

Alkolin-intézet Copenhagen 1803. Dänemark.
Levelék 25 fillérrel, levelező lapok 10 fillérrel küldendők.

Szám. 9838—1910. tkv.

Árverési hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint te-lekkönyvi hatóság ezennel közhírré teszi, miszerint Csiki Ferenczné Mihály Linának — Balázs Károly és társai végrehajtónak Bucsi Károly és társai székelyudvarhelyi lakos-végrehajtást szenvedők elleni 65 korona 60 fillér tőke, ennek 1910 évi január hó 10 napjától járó 5% kamatai, 65 kor 40 fill. eddigi, valamint a még felmerülő költségek kielégítése végett a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a székelyudvarhelyi 208 számú telekjogyzókönyvben A f 1578. 1579. hrszám ingatlanok 1001 korona kikiáltási árban külön jószágtestenként az 1910 évi november hó 7-ik napjának d. e. 8 órájkor megtartandó nyilvános árverésen el fognak adni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes érték-papírban a kiküldött kezébe letenni, ha azonban az árverésen az utóajánlati összeg 1001 koronánál nagyobb ígért nem tétetett, az ingatlan az utóajánlat tevő által megvettnék jelentetik ki.

Míról az összes érdeket felek értesítettnek.

A kir. törvényszék, mint te-lekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1910. évi szept. hó 9-én.

Gyarmathy Ferencz, s. k. eladó.

Kltünó minőségű és legmagasabb szilárdságú PORTLANDCEMENTET ajánl olesó áron a

PORTLAND GEMENTGYÁR BRASSÓ

Itt helyben kapható RÖSLER és GÁBOR cégneél